

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan
makine sesinden önce
İşçinin Sesi gelecek!

TKP—İşçinin Sesi

işçinin partisi!

Yıl:13, Sayı:329, 20 Mayıs 1987

Resmi TKP'nin "yeni" görüşleri asırlık oportünizmin eski ve bayat görüşleridir

Mercan Köklü

Resmi TKP'nin "yeni düşünce tarzı"(!), "yaratıcı şekilde uygulama" diye piyasaya sürdüğü en son "tez"ler hiç de yeni değildir.

Resmilerin "ulusal demokrasi" adı altında savundukları burjuvaziyle işbirliği, dini akımlarla işbirliği, ordu ve cuntalarla işbirliği savları, oportünizmin tarih boyunca savunduğu savlardır. Çevreye bakıldığında taze, yeni örnekleri de çok görülecektir.

Bir bütün olarak sağa kaymış olan Dünya Komünist Hareketi, bu tür ve hem de oldukça yeni örnekleri içermesi açısından engin bir "hazine"dir.

Oportünizmin en gelişmiş örnekleri, bizim resmilerin de nereye varacağına aynasıdır. Bu nedenle biz bu yazıda Filipinler resmi Komünist Partisi'nin (PKP) Marcos'a, Arjantin Komünist Partisi'nin (PCA) askeri cuntalara, İran Halk Partisi'nin de (TUDEH) dini akımlara ve dine karşı tutumunu örnekleyerek sergileyeceğiz. Sonra, bu partilerde bağlaşıklık anlayışının ne ölçüde "gelişmiş"(!) olduğunu göreceğiz.

Örnek olarak gösterdiğimiz partilerin içinde tarihi şanlı ayaklanmalar, anti-faşist savaşlar, emperyalizme başkaldırı gibi onurlu sayfalarla dolu olanlar vardır. Ancak, bu partilerin içine sızan oportünizmin yaptıklarının affedilecek, hele mazur görülecek hiçbir yanı yoktur.

Filipinler Komünist Partisi (PKP) ve Başkan Marcos

Marcos'u gazete sayfalarından tanıyoruz. Uzun yıllar boyu Filipinler'i sıkıyönetimler ve kanlı terörle yöneten bu burjuva liderin yerini bugün bir başka burjuva, Aquino aldı.

Marcos'un ta 1960'lardan bu yana iktidarda bulunduğu dönem boyunca Filipinler'de sınıf savaşımı yükseldikçe yükseldi. Düzene başkaldıran etnik topluluklar silaha sarılırken, devrimciler de doğru yanlış bir gerilla savaşı başlattılar.

Marcos iktidara geldikten sonra, ülke çapında kapitalizmi hızla geliştirmeye koyuldu. Burjuva muhalefeti, işçi ve köylülerden yükselen protestoları şiddetle ezdi. Burjuva demokrasininin çerçevesi kapitalizmi kurtarmaya yetmeyince, bu kez, uzun

Emekçi halkı ezerken, gelişen kapitalizmin dışı açılması için elinden geleni yaptı.

Bu dönemin başlarında oldukça etkin bir parti olan, şanlı bir anti-emperyalist savaşın başını çekmiş Filipinler Komünist Partisi ise, oportünist görüşlerini Marcos yönetimi ile işbirliği yönünde geliştirdiyordu. Çin-Sovyet anlaşmazlığı sürecinde PKP'den ayrılanlar ise Maocu bir çizgide, burjuvazinin erkine karşı savaş ilan etmişlerdi. (Burada hemen belirtelim ki, resmi parti PKP ile bugün Yeni Halk Ordusu'nun başında savaşım veren Filipinler Komünist Partisi (CPP) iki ayrı partidirler. Karıştırmamak için, biz kısa yazılışıyla PKP'den bahsediyoruz.)

Bu ortamda PKP, 1969 genel seçimlerini boykot etti. Seçimlerde Marcos yeniden başa geldi. Bunun üzerine PKP, dünyaya açılan bir ekonomiyi savunan Marcos'un sosyalist ülkelerle ilişkiler kurmasını desteklediğini ilan ederek burjuvaziyle işbirliği yolunda adımlar atmaya başladı. Ne var ki, PKP'nin beklentilerinin tersine, bu balayı fazla uzun sürmedi. Halka, emekçi yığınlara emperyalist ülkelerdeki gibi bir pay verme olanakları olmayan Filipinlerde, burjuvazi burjuva demokrasisini kuşa çevirmekte gecikmedi.

Marcos 1972 Eylül'ünde sıkıyönetim ilan etti. Bütün burjuva partileri ve PKP'yi yasakladı.

Ama buna rağmen, 1973'te toplanan PKP 6. Kongresi, "olumsuz yönlerini eleştirmekle birlikte, Başkan Marcos'un ilan ettiği 'Yeni Toplum' programının olumlu yönlerini destekleme" kararı aldı. (J. Lava, PKP MK üyesi, *World Marxist Review*, 12: 1980) Marcos PKP'nin bu işbirliği politikasının kendi işine ne kadar yarayacağını görmekte gecikmedi. Özellikle de ülkede yığın gösterilerinin, protestoların, grevlerin yükselmesi Marcos'u PKP ile işbirliğini geliştirmeye yöneltti. Sonuçta, 1974 yılında PKP legalize edildi. J. Lava bu gelişmeyi şöyle anlatıyor:

"... Marcos rejimi, yabancı teknelci sermayeye aşırı bağımlılığın tehlikelerini anladı ve ülke yavaş yavaş bağlantısız

ülkelerle karşılıklı kazanç sağlayan ilişkilerin kurulmasına doğru ilerliyordu. Rejim, tarımsal ve diğer toplumsal reformlara ulaşabilmek için kendi toplumsal tabanının genişletilmesi gereğini de anlamıştı. Bununla bağlı olarak, PKP ile bir anlaşmaya varıldı. PKP'nin bir örgüt olarak legalitesi tanındı..." (agy) (abç)

"Filipinler'deki işçi sınıfı hareketinin önemli bir kazanımı odur ki, PKP şimdi, ülkenin kamu yaşamında katılma hakkını güvenceye almıştır. Partinin yığın örgütleri canlandırılmış ve Parti'nin özellikle hükümet politikalarına ilişkin konularının propagandasını yapmaktadırlar." (J. Lava, agy, 12:1977)

Söylenen yeterince açıktır. Burjuva Marcos yönetimi kendine, PKP'nin etkisi altında bulundurduğu işçi sınıfı ve yoksul yığınlardan taban edinmek istedi. PKP de bir legalite karşılığında, devrimci patlamaları önleme görevini üstlenerek Marcos'la anlaşta.

PKP, Marcos'ta "ulusal burjuvazi"yi görüyor. Onun "bağımsız bir ulusal çizgi" izlediğini, Marcos'un politikası sonunda, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin de yardımıyla, ulusal-demokratik bir düzene geçileceğini düşünüyor.

PKP, Marcos'ta ilerici, demokratik bir burjuva görüyor. Öyle ki, sıkıyönetim bile ilerici bir adım olarak değerlendiriliyor.

Bu değerlendirmeyi yine J. Lava'nın sözlerinden izleyelim.

"PKP, uzun bir süredir erk yapısının demokratikleştirilmesi için savaşım verdi ve hükümetin, burjuva demokratik kurumları kaldırmasını ve yerlerine halk meclis ve konseylerini getirmesini, politik, toplumsal ve ekonomik kurumların ilerici demokratikleşmesine doğru bir başlangıç adımı olarak destekliyor ...

"PKP, hükümetin bağlantısızlık politikasına destek veriyor ve Filipinler'i bu hareket içinde anti-emperyalist eğilime sokmaya çalışıyor... Filipinler'in uluslararası ekonomik ilişkilerin yeniden yapılması savaşımlarını destekliyor..."

"(...)
"Sovyetler Birliği ve Avrupa ve Asya'daki öteki sosyalist ülkelerle, ayrıca sosyalist Küba'yla diplomatik ilişkilerin kurulması, Filipinler'deki ulusal-reformist

işaretidir." (J. Lava, PKP MK üyesi, agy, 12:1977)

Bu esnek ve "gerçekçi" burjuva iktidarı, 1978'de PKP'nin genel seçimlere katılmasına izin vermez. Binlerce insan hapislerdedir. İşçi sınıfı ve emekçiler üstünde yoğun bir baskı ve sömürü vardır. Olsun. PKP, Marcos'u, yine de, "insan haklarına bunu bizden başkaları istedikleri için değil, buna kendimiz inandığımız için saygılıyız" dediğini örnek vererek destekler.

Marcos, PKP için, PKP'nin ulusal demokratik hedefleri için biçilmiş kaftandır.

Bakın PKP Genel Sekreteri bunu nasıl anlatıyor:

"Markos gerçekte ulusal burjuvazinin endüstrileşmeye katılmakta olan reformist katmanlarını temsil ediyor. Marcos hükümeti, gerek iç, gerekse dış politikada pragmatik konulardan harekete geçiyor. Bu tutum, genel çizgileriyle 'aynı derecede uzak durma' ve 'bağlantısızlık' yolunun izlendiği dış politika alanında açıkça kendini gösteriyor. Ve bu yol, pratikte, rejimin yaşama gücünün pekişmesine hizmet ettikçe, her ülkenin konumundan olanakların sınırında yararlar sağlama anlamına geliyor. Marcos yönetimi, pragmatik yaklaşımı kılavuz edinirken, durum ve sorunların özelliğini dikkate alarak kararlara varmaya yatkın görünüyor. Nitekim, ülkenin güney kesiminde müslüman sorununun bir çözüme kavuşturulması ve ülkenin petrol gereksinmesini karşılama zorunluğu, Yakın-Doğu anlaşmazlığında İsrail yanlısı politikanın değiştirilmesine ve Araplardan yana bir tutum alınmasına yol açtı.

"(...)
"Her ne olursa olsun, Filipinler'de bütünüyle savaştan sonraki dönemin anlamı açısından, Marcos yönetiminin bugünkü pragmatik-merkezci politik çizgisi ileri bir adımdır. Bu çizgi, Filipinler'de daha önceki yöneticilerin güttükleri politikadan, yani emperyalizme açıktan açığa dalkavukluk politikasından apayrı bir şeydir. Tarihsel planda, hükümetin sözkonusu konununun sağdan merkeze, ortaya doğru bir dönemeç olduğunu belirtmemiz gerekir." (F. Makapagal, PKP Genel Sekreteri, *Yeni Çağ*, 8:1978)

Marcos burjuvadır, ama "ulusal"ından. Hem de "ülkeyi endüstrileştiren"lerinden! Üstelik, dış politikada "cesur"(!) çıkış yapıyor. O halde, PKP mal bulmuş gibi, Marcos'a sarılacaktır. Ülkede emekçi halkın, işçi sınıfının sorunlarının ağırlaşması, *sınıf* savaşımının yükselmesi önem taşımıyor. PKP, "ulusal" olandan yana. PKP, burjuvaziyle işbirliğinden vazgeçmez. İşte söylenen bundan başka birşey değildir. J. Lava'nın sözlerinden okursak:

"Filipinler'de PKP, Başkan Marcos'un burjuva reformist hükümetiyle eleştirel işbirliği politikasını başarıyla uygulamaktadır. PKP, 1974 yılında, Başkanın, çok acil sorunların... çözümü için *ulusal birlik* çağrısına olumlu yanıt vermişti. PKP ve onunla bağlı yığın örgütleri legalize olmuştu..." (L. Java, *World Marxist Review*, 3:1979) (abç)

Ne kadar açık söylüyor değil mi?

PKP 8. Kongresi

1980 yılında, dünya kapitalist ekonomisindeki derin bunalım, orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeleri şiddetle etkilemektedir. Bu ortamda PKP 8. Kongresi toplanır. 8. Kongre'de alınan kararlar, çizilen yol gerçekten kelimenin tam anlamıyla ibret vericidir.

PKP 8. Kongresi, yeni uluslararası ekonomik düzeni destekler. Buna gerekçe olarak Filipinli işadamlarının da uluslarüstü sermaye tarafından ezildiğini söyler. Filipin halkının 1 nolu düşmanının yabancı tekelci sermaye olduğunu ileri sürer. Bunların Amerikalı, Japon, B. Avrupalı, Çinli vb. yabancı tekel guruplarından oluştuğunu "saptar". Ve Marcos hükümetinin bunlara karşı daha kararlı tutum alması için çağrı yapar.

Kongre belgelerinden okuyalım:

"Hükümete, ekonomide devlet sektörünün güçlendirilmesi, bu sektörün uluslarüstü tekelin denetiminden korunması, devlet desteğinin uluslarüstü tekelardan çekilerek *Filipinli işadamlarına* yöneltmesi için, yığinsal baskı yapılmalıdır." (PKP 8. Kongre Belgeleri, İng. basım, Aralık 1980) (abç)

Çünkü:

"...yerli büyük sermayenin bir kısmı, ... kendi yabancı ortaklarıyla çatışmaya girmektedir... Büyük kapitalistler kadar, ... küçük ve orta işletme sahiplerinin de, ... *anti-emperyalist savaşımında* veya ülkenin ekonomik bağımsızlığını sağlayacak *herhangi bir harekette objektif çıkarı vardır.*" (agy) (abç)

Açıklıkla ortaya konan, "ulusal" bakış açısıdır. Yani sınıf çıkarlarını unutmuş bir partinin oportünizmi, büyük tekelci yerli burjuvaziyle işbirliğine kadar "ilerletmesi"dir. Dünya, emperyalizm (özellikle de ABD emperyalizmi) ile diğer dünya ülkelerinin, *uluslarının* arasındaki çelişkiler gözlüğünden seyredilmektedir. PKP'nin "ulusal-demokratik" dediği, bizim resmlerin de "ulusal demokrasi", "ulusal ilişkiler teorisi" vb. adlarla tezgahladığı bakış açısı işte budur. Oportünizm ve burjuvazi *elele!*

PKP, bu anlayış içinde, "işçilerin, köylülerin, topraksız kır yoksullarının, Hristiyanların, Müslümanların, sosyal demokratların, ulusal demokratların, aydınların, kadınların, gençliğin,

yani "bütün anti-emperyalist gurup ve unsurların(!)" *katılımı ile* "geniş anti-emperyalist cephe" oluşturulmasından yanadır. (agy)

Marcos'un temsil ettiği burjuvazi, ulusal burjuvazi(!), PKP'ye yeterince güvenmemekle yanlış yapmaktadır. Çünkü PKP, "sözünde durmuştur ve ... sıkıyönetimin ilk yıllarında reformları desteklemiştir... PKP, ... ülkenin siyasal bağımsızlığını geliştirmeye yatkın her hükümet önlemini, ne denli sınırlı olursa olsun, *desteklediğini göstermekte hiçbir zaman tereddüt etmemiştir...*" (agy) (abç)

PKP'nin önerileri ise şöyledir: "Endüstri Filipinleştirilmelidir." Ağır endüstri, "ya devletçe tek başına, ya da Filipinli kapitalistlerle ortak proje içinde" gerçekleştirilmelidir. Ulusal bilinç geliştirilmeli, yaşam, kültür, eğitim, "Filipinleştirilmelidir." (agy)

8. Kongre Belgeleri, PKP'nin amacı şöyle özetliyor:

"PKP, Filipinler'in ancak, toplumsal gelişmede *ulusçu* ve demokratik rotayı seçerek ileri gideceğine inanıyor.

"(...)

"Yukarıda belirtilen programın uygulanmasıyla, bu *ülkede genişleyen ve derinleşen demokratik süreç*, doğası sosyalist olan daha yüksek bir toplumsal örgütlenmeye doğru gelişmenin *koşullarını yaratacaktır.*" (agy) (abç)

PKP'nin "gerçek ulusal demokrasi" olarak tanımladığı stratejinin özü budur. Jose Lava, bu hattın "bir sınıf uzlaşması" hattı olduğunu da açık yüreklilikle söyleyerek hiç olmazsa bizim resmlerden daha "namuslu" davranıyor.

Bu durumda 1986'da Marcos'un devrilmesine en çok herhalde PKP üzülmiştir. Ama eminiz, ulusal demokrasi için yine burjuvazinin bir ucundan çekeceklerdir.

Filipinler dosyasından özetlemeye çalıştığımız PKP görüşleri, bizim resmlerin *şimdi* fırına attıkları "yeni" düşüncenin hiç de yeni olmadığını gösteriyor.

Arjantin Komünist Partisi, cuntalar, ordu

Arjantin, Brezilya ve Venezuelalla'yla birlikte Latin Amerika'nın en gelişmiş ekonomilerinden birine sahiptir ve çoktan dünya pazarına açılmıştır.

Hem sanayinin hem de tarımın dünya pazarı için üretim yapıyor olması, dünya kapitalist sistemindeki her bunalımın Arjantin ekonomisini şiddetle etkilemesini getirmiştir. Güçlü bir işçi sınıfının varlığı da, burjuvazinin ülkeyi yönetmezliği koşullarında ordu eliyle diktatörlük kurulmasını ve bunalımlardan bu yolla çıkılma çabasını sık sık zorunlu kılmıştır. Dönem dönem iktidara gelen Peroncu burjuva partisinin işlevi de, patlamaları bastırmak ve "halkçı" bir görünüm altında bu patlamaların kapitalizmi yıkmaya yönelmesini engellemek olmuştur.

Arjantin Komünist Partisi, işte böyle bir ülkede burjuvaziyle işbirliği çizgisini *tutarlı* biçimde uygulayarak burjuvaziye yardımcı oldu. Ve bu çizgi, Arjantin'in koşullarında hem işçi hareketine egemen Peroncularla işbirliği, hem de orduyla, askeri cuntayla işbirliği anlamına geldi.

Şimdi Arjantin Komünist Partisi'nin bu politikasına biraz yakından baka-

Rubens Iscaro, Arjantin Komünist Partisi'nin (PCA) *işçi sınıfı* için çizdiği görevleri şöyle açıklıyor:

"PCA eylem programının sendikalara ve işçi sınıfı hareketine ilişkin temel noktaları şöyle özetlenebilir.

"Birinci olarak, sınıf ilkeleriyle yönlendirilen proletarya, demokrasi, *ulusal bağımsızlık* ve sosyal adalet savaşımını başını çekmelidir.

"(...)

"İkincisi, çalışan halkın birliğinin inşası acil bir ihtiyaçtır. Bu tarihsel görev ilk adımda Peroncularla komünistler arasında karşılıklı anlayış ve ortak çabayı ve büyük işçi sınıfı topluluklarını saf-larımıza katmayı gerekli kılıyor.

"Üçüncüsü, geniş bir demokratik koalisyon hükümetinin kurulmasıyla, ülkenin demokratikleştirilmesini hedefleyen ortak bir platform temelinde bir asker-sivil anlaşması için savaşım sürdürmeliyiz..." (Rubens Iscaro, PCA MK ve Sekreteryaya üyesi, WMR, 12:1980) (abç)

Yazar böyle bir anlayış içinde savaşım yükseltirse, partinin "geniş, çok sınıflı, demokratik, *anti-emperyalist cephe*"de kararlı ve otorite sahibi olabileceğini söylüyor.

PCA, uluslarüstü tekelin ülke ekonomisinde sahip oldukları etkinliğe karşı çıkıyor. Ama *sınıfsal* değil *ulusal* olarak! "Ulusun selameti" için savaşımı yükseltiyor. *Her koşul altında* orduya işbirliği elini uzatıyor. PCA'nın uluslararası tekelere karşı, "ulusal"(!) burjuvaziyi, "ulusal"(!) orduyu savunmasının ardındaki mantığı, CPA Genel Sekreteri Athos Fava, 1981'de yapılan 9. Ulusal Konferans'ta şöyle anlatıyor:

"Arjantin'in kendisinin politik çıkmazlardan bir türlü kurtaramamasının ana nedenleri toplumsal-ekonomik yapıların krizindedir.

"Bu öncüllerden yola çıkan Komünist Partisi, ulusu geçmişin boyunduruğundan, onu ilerleme yolundan alıkoyan herşeyden kurtaracak, iktidara askeri ve askeri-sivil rejimleri getiren askeri darbelerin ve 'kendi içinde' sınırlılık taşıyan anayasal rejimlerin kısır döngüsünü kırarak bir seçenek öneriyor. Bu alternatif yalnızca bir politik partinin, toplumsal gücün ya da kendisini ne denli güçlü görürse görsün ordunun mülkiyetinde olamaz. O, ancak, (ekonomide, toplumsal yaşamda ve politikada), yalnızca *ulusal demokratik sözleşme* (concord) — anayasayla uyumlu olarak kabul edilen karşılıklı yükümlülükler paktı — temelinde ortak olarak kabul edildiği özgürce açıklanan bir minimum program varsa gerçekleşebilir. Ancak, tam da bu, özgürlüklerin genişletilmesini gerektirir.

"Bu temel, geniş popüler, demokratik bir hareketçe desteklenen bir askeri-sivil hükümetin kurulmasına imkan tanıyacaktır. Bu hükümet, öncelikleri, ya da politik sorunların çözümünü, kendi iktidar koşullarını ve seçimlerin zaman ve sürecini ve erkin transferinin süreç ve koşullarını kararlaştıracaktır.

"Bu, — açık-seçik bir programa, demokratik ve vatansever ilkelere dayanarak — bir askeri-sivil uzlaşmaya (consensus) varmanın ve darbelere son vermenin tek yoludur." (A. Fava, WMR, 5:1981)

Bu satırlar, PCA'nın anlayışını yansıtıyor.

Bu anlayış 1969'dan bu yana özünde hiç değişmeden sürüp gelmiştir. Örneğin, 1969 Uluslararası Konferansında PCA temsilcisi R

Ghioldi, partinin hedefini şöyle anlatıyordu: "... bir demokratik tarımsal ve anti-emperyalist devrim *ufkunu açacak* ulusal demokratik cephe...". (abç) Yani söz konusu cephenin hedefi devrim olmayacak. Bu cephenin gerçekleştireceği değil, yalnızca uf-kunu açacağı devrim de "demokratik, tarımsal ve anti-emperyalist" bir devrim olacak!

Bu anlayışla hareket eden PCA, 1973'te Peroncu hükümeti, "bazı olumsuz yönlere rağmen", liberalleşme sürecini ilerlettiği için destekledi. (A. Alvarez, *Information Bulletin*, 13:1974) "Ulusal birlik hükümeti" için çağrı yaptı. (agy) Olabilen herkesi PCA'nın müttefiki yapmak için çırpındı. "Biz, olabildiğince çok sayıda müttefik, hatta *titrek ve tutarsız olan*, ama ülkenin bağımlı konumuna karşı savaşımında yer alacak olanları bile kazanmak zorundayız." (agy) (abç)

Bu, bir askeri darbeyi savmak ve "ulusal kurtuluşa ulaşmak ve sosyalizmin yolunu temizlemek" olanağının yaratılması için gerekliydi.

Ama ne yazık ki(!) darbe yine de geldi. 1976 Mart'ında Videla önderliğindeki cunta iktidarı devraldı. 1983 sonuna kadar işçi sınıfına, emekçi halka şiddetli baskı ve terör uyguladı. Ülke ekonomisinin dünya pazarıyla daha da bütünleşmesini sağlayacak önlemler aldı.

PCA bu durumda ne yaptı?

Cuntada iki eğilim olduğunu, ılımlı "kanat"ın Videla'ca temsil edildiğini, cuntada yer alan "Pinochetçi"lerin ise faşizmi tezgahlamak istediklerini ileri sürdü.

1976-84 dönemi boyunca, kendince "ileri" vb. gördüğü ne varsa bunu, Videla kanadının güçlü olmasına bağladı. Onbinlerce demokratın, "3000'i aşkın komünistin" (açıklayan Hector Blanco, PCA Basın-Yayın sorumlusu) öldürülmesinin, işkencelerin, "kayıp" insanların sorumluluğunu da "Pinochetçi"lere bağladı. Bir bütün olarak orduyu *akladı*.

PCA, darbeden bir yıl sonra, 1977'de şunları savunuyordu:

"Arjantin'deki durum muazzam güçlükler ve ciddi tehlikeler kaynağıdır. Böyle olsa da, Arjantin komünistleri bu durumun kendilerine geniş perspektifler açtığı kanısındadırlar. Bize göre bugün Arjantin'de silahlı kuvvetlerdeki demokratik akımla, gericiliği defalarca gerilemeye zorlayan yığın hareketini tek bir cephede birleştirmek için evvelce eşi görülmemiş olanaklar vardır. Bunların başında faşizme ve harbe karşı yürütülen savaş saymaktayız. Arjantin'de 'Pinochetçilerin' iktidarı ele geçirmelerine engel olmak için harcadığımız çabalar bu aşamada bizim dünyada barış davasına ve Latin Amerika'da demokrasi ve ulusal kurtuluş davasına başlıca katkımız olmaktadır." (A. Cohen, *Yeni Çağ*, 9:1977)

Fabrikalarda işçileri askeri temsilcilerle iş anlaşmazlığı görüşmesi yapmaya çağırırken, buna karşı çıkan "solcu maskeli bozguncular"ın oyunlarına kapılmamalarını istedi. Uzlaşma iyiydi, çünkü o zaman tutuklananlar serbest bırakılabiliyordu. (A. Fava, PCA MK ve Sekreteryaya üyesi, *Yeni Çağ*, 11:1977)

Cuntanın suçları arttıkça, uluslararası tepki de artıyor, örneğin ABD'de Carter yönetimi sosyalizme saldırırken, kazara Arjantin cuntasını da eleştiriyordu. PCA ise buna şöyle yanıt verdi:

"Partimiz yöneticilerinin imzasını taşıyan 8 Mart 1977 günlü bildiride şöyle deniyor. 'Carter hükümeti, hakem pozuna girerek, başka ülkeler hakkında karar vermeyi kendine bir hak bilmıştır. Carter idaresi ülkemizin işçilerine karışmakta ve iğrenç bir riyakarlıkla *ülkemizi insan haklarını çiğnemekle suçlamaya* kalkışmaktadır. Uluslararası dayanışmanın öneminin bilincinde olan bizler, ABD emperyalizminin kendi ülkesi sınırları dışında insan haklarının korunması konusundaki samimiyetini ve moral hakkını reddediyoruz..." (Yeni Çağ, 11:1977)

Kendi burjuvazisinin ordusu eliyle işçi sınıfı ve emekçi halka yönelttiği baskıların böyle savunulması garip değildir. PCA'nın ordu anlayışıyla bağlıdır. Yakından bakalım:

"Bugün Latin Amerika'da orduya artık ayrımsız yanaşılmalıdır. Askerleştirme hemen hemen bütün kıtada ilerleyen bir süreçtir. Fakat biz, kısa bir diktatörlük döneminin ardından erki başka güçlere teslim eden askersel guruplarla, bütün erki ellerinde tutan ve bu durumu yasalarla kurumlaştıran, görece istikrarlı askeri hükümetleri birbirinden ayrı tutmalıyız.

"Latin Amerika'daki derin yapısal krizin etkisi altında, silahlı kuvvetlerin bir kesimi anti-emperyalist savaşın meşru amaçlarını anlayarak, anti-komünizmden demokratik konuma hareket etmeye başlıyor. Bu kafa yapısı her zaman *görünür değil*, her durumda *açıkça ifade de edilmiyor*, üstüne üstlük, *açıkça ulusçudur*. Silahlı kuvvetlerde tutarlı demokratik görüşlerin egemen olduğunu söylemek yanlış olur, ancak, kuşku götürmez şekilde yayılıyor. Ülkelerimizde süren savaşım, *bir askeri-sivil ittifak ihtiyacını dayatıyor* ve bu nedenle biz, anarşist ve anarko-sendikalist tonlarla yapılan liberal ve kaba anti-militarizme şiddetle karşı çıkıyoruz." (R. Iscaro, WMR, 2:1981)

Anti-militarizme karşı çıkmak ne kelime, PCA sözcüğün, kavramın kendisine de karşıdır.

"Komünistlerin düşüncesi odur ki, Peronculuk — anti-peronculuk, militarizm — anti-militarizm, dincilik (clericalism)—din karşıtlığı gibi *eski, sekter* karşıtların bir kenara atılmasının zamanı gelmiştir." (R. Iscaro, WMR, 12:1980)

PCA'ya göre ordu, *aslında*, burjuvazinin işçi sınıfı ve emekçilere karşı baskı aygıtının parçası değildir. Yalnızca, "son derece küçük sektörler... silahlı kuvvetleri kendi halkının başına jandarma olarak dikilmeye" zorlamışlardır. (*Information from Argentina*, Temmuz 1983) Oysa bunun önüne geçme yolu vardır. Arjantin anayasasının 21. maddesinde yer alan "*halkın ordusu* demokratik olarak yeniden örgütlenmeli, bu *Arjantin için* bir askeri doktrin hazırlanarak yapılmalı, ordunun "özel işlevleri" (yani işçi sınıfına karşı girişeceği hareketler — *İ.S.*) anayasal sınırlar içine sokulmalı, *ordunun* ulusun özerk ekonomik gelişmesini temel alan modern bir ulusal savunma stratejisinin bütünsel yaratılmasında *demokratik katılımı* sağlayacak yasal biçimler oluşturulmalıdır. (PCA Politik Komitenin açıklaması, *Information from Argentina*, Temmuz 1983). Bu, PCA'nın "büyük ulusal görevidir". Adı kendileri bulmuşlar!

Yukarıda gördük ki PCA "sektörler" diye bir kavram kullanıyor. PCA

bu kavramı ordunun "sektörel analizi"nde kullanıyor. Türkiye'de burjuva ordusunu demokratikleştirmeye ve bunun için de onlarla işbirliğine hazır olan resmi TKP'nin geleceğine ışık tutacağı düşüncesiyle bu "sektörel analizi" de vermek istiyoruz.

Orduda sektörler

PCA'ya göre orduda, bir "gerici, emperyalist yanlısı sektör vardır ki, bunlar Pinochetçilerdir. İkinci olarak, "liberal sürgitsinci sektör" gelir. Bu ılımlılar, Pinochetçilere, onların önlemleri halkı sola kaydırır diye karşı çıkarlar. Ama yine de, sosyalizmden, milliyetçi açıdan, uygun bir sosyal-ekonomik sistem olarak söz ederler. Üçüncü sektörde "liberal yenilenmeler" vardır. Bunlar, sivil-asker işbirliğinde ana halkadır. Ama "statükocu"durlar. Dördüncüsü, PCA'nın umutla baktığı gurup olan, "ulusçu sektör"dür. Bunlar, eski gelenekleri yıkıyor, anti-Yankici, anti-emperyalist konumda yer alıyorlar. Bu "gerçek ulusal ifade"yle bağları güçlendirmek gerekir. (Ramon Fuentes, *Information from Argentina*, Haziran 1983)

Bu analizin ışığında, "yerli ve ilerici örgütlerin görevi, silahlı kuvvetler için savaşmak, onları demokrasinin ve ulusal egemenliğin savunusuna kazanmaktır." (A. Fava, WMR, 11:1984)

Bu söylenenler yetmiyormuş gibi Arjantin Komünist Partisi, yayınlarında bir de sık sık "Malvinas ruhu"nun yükseltilmesi gereğinden söz ediyor. Bir de buna bakalım:

"Malvinas ruhu"

1981 yılında gelindiğinde Arjantin artık iyice yığınsallaşan protesto gösterileriyle çalkalanıyor ve cuntanın iktidarı sarsılıyordu. Burjuvazinin sivilleri de, ülkenin ve devletin geleceğini kurtarabilmek için, halkın yükselen hareketinin başına geçmeye çalışıyorlardı.

PCA ise, devrimci dalganın yükselişi karşısında "geniş cephe" öneriyordu.

"Programımızda burjuvazinin, artık, oligarşi ve emperyalizme karşı savaşımın başını çekemeyeceği belirtiliyor..." !!! diyerek bir yandan keskin devrimci görünmeye çabılıyor öte yandan da şöyle diyordu:

"... Arjantin'de emperyalizmin, toprak sahibi oligarşinin ve büyük sermayenin politik yönetiminin maddi tabanını yok etmeyi hedefleyen devrimci değişiklikler, çıkarları anti-ulusal ve gericilerle çatışan, ilerici ordu dahil tüm ilgili sınıf ve toplumsal katmanların geniş koalisyonu ile hayata geçirilecektir." (J. Laborde, WMR, 4:1981)

PCA bu geniş cephe çağrılarını yaparken, öfkenin kabardığını ve halk yığınlarının hareketliliğinin artmakta olduğunu gören ve durumunun ciddileştiğinin farkında olan cunta, 150 yıldır İngilizlerin elinde bulunan, ama "Arjantin'in malı" olan(!) Malvinas adalarının fethine girişti. (Emperyalistleşme aşamasında bunalmışlarla çalkalanan Türk burjuvazinin Kıbrıs'ı işgaline ne kadar benziyor.)

Ve PCA, *bunu destekledi!* Gereçek olarak öne sürülen de 1969'da, 13. Kongre'de kabul edilen PCA parti programının, "Malvinas adalarının Arjantin'e geri verilmesini" istediği idi.

Kendi burjuvazisinin halktan yük-

selen öfke dalgasını savuşturmak amacıyla tezgahladığı bu macerada, bu emperyalist savaşta, PCA, "bu popüler ulusal istem"i hararetle destekledi. Halkın "haklı ve vatansever" istemi gereği işgal edilen Malvinas adalarının *korunmasını*, "ulusun ilerlemesinin hizmetine sunulmasını" savundu. "Arjantin'in vazgeçilmez haklarını korumaya" soyundu. (PCA MK Bildirisi, *Comment*, 1.5.1982)

PCA kadroları, dünyayı dolaşan Arjantin'in "en acil ulusal çıkarları" için destek ararken, parti genel sekreteri A. Fava, komünistlerin "emperyalist baskıya karşı, kamu yaşamının demokratikleştirilmesi için Arjantin'in *ulusal çıkarlarını ve bağımsızlığını* savunduğunu" açıkladı. (*Soviet Weekly*, 8.5.1982)

Oportünist çizgide sosyal-şöven, sosyal-emperyalist aşamaya ilerleyen PCA, Malvinas yenilgisinden sonra da bu "Malvinas ruhu"nu canlı tutmaya çalıştı. Halkın şiddetli öfkesi ile köşeye sıkışmış olan cuntaya, "asker-sivil geçiş hükümeti" önerdi. "Barış içinde medeni birarada yaşama ilkesi"ni(!) yükseltti.

Cuntaya karşı, düzeni yıkmak üzere harekete geçirilebilecek devrimci potansiyeli eritirken, sınıf karşıtlığının yanlış olduğunun, kardeşliğin propagandasını yaptı. Cunta gidip, yerine sivil bir burjuva hükümeti kurulunca de şöyle yazdı:

"Popüler ve demokratik partiler düşman olamazlar, fakat, herhalde kendi kanılarına sahip olan sadık rakipler olabilirler. Düşman tektir, Malvinas olayının açıklıkla ve kuşkuya yer bırakmayacak şekilde ortaya koyduğu gibi, *Anglo-amerikan emperyalizmdir*, oligarşi ve parazit *işadamlarıdır...*" (*Information from Argentina*, Temmuz 1983)

TUDEH ve İslam devrimi

Oportünizmin kendini iyice açık ettiği bir diğer alan da "din" ve "dini hareketler"dir. Bu alanda İran resmi partisi TUDEH'in görüşleri üstünde biraz duralım.

Oportünizm, dine karşı değildir. O, resmi TKP'nin yayınlarından da bileceğimiz gibi, "dinin kötüye kullanılmasına" karşıdır. Hatta, dinin "iyiye" *kullanılabileceğini* söyler. TUDEH'in yakın tarihi böyle bir oportünist tutumla doludur. Ve elbette bu, TUDEH'in burjuvaziye karşı tutumuyla, devrim ve sosyalizm kavgasını çoktan terketmiş olmasıyla derinden bağlıdır.

Şah zamanında TUDEH'in misyonu, İran'daki monarşist burjuvazinin kapitalizmin geliştirilmesi için aldığı önlemleri, "kapitalizm, gelişme için mantıksal yol değildir" diye eleştirirken, Şah yönetimine SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle ekonomik işbirliğini *geliştirme* yönünde tavsiyeler yapmaktı. TUDEH, Sovyet yardımını ve İran'daki Sovyet yatırımlarını, "İran'ın politik bağımsızlığını güçlendirmeyi ve ekonomik bağımsızlığa erişmeyi hedefleyen önerilerin uygulanmasına destek" olarak görüyordu. (R. Radmanes, *1969 Uluslararası Konferansı*)

Oysa Şah, TUDEH'e şiddetle saldırmıyor, TUDEH üyelerini işkenceden geçiriyordu. Partinin karşılaştığı bu saldırı, TUDEH'in devrim ve sosyalizmi hedeflemeyen, oportünist ideolojik görüşleriyle birleşince, Şah rejimine ve düzene karşı harekete geçen yığınlar açısından bir siyasal boşluk doğuyordu. TUDEH'in devrimci bir tutumla dolduramadığı bu boşluğu,

küçük burjuva devrimci örgütleri ve dinci akım doldurdu. Solda Fedayin gibi örgütler, sağda ise Mücahidin ve mollalar hareketi vardı. Dinci akım, geleneksel küçük burjuvaziye, tekeldışı burjuvaziye eşrafı örgütlemeye başarılıydı. TUDEH'in ise petrol endüstrisinde çalışan işçiler arasında belli bir gücü vardı.

1978'de halk hareketi yükseldiğinde geride kalan TUDEH, işçi sınıfına hareketin başına geçme çağrısı *değil*, "bütün Şah karşıtı güç ve gurupların *ulusal* ve demokratik bir program temelinde *ulusal koalisyon* kurmaları" çağrısını yaptı. (TUDEH *Bildirisi*, *MERIP Reports*, 71:Ekim 1978)

İlginç olan, PKP, CPA ve diğer tüm oportünist partiler gibi TUDEH'in de hedef aldığı burjuva kesimi ve Şah'ı "anti-ulusal" olarak nitelemesidir. TUDEH, Şah'la gelen kapitalizmi ve burjuva kültürünü "İran'a dıştan gelmiş, yabancı, eklemelenmiş" bir unsur olarak niteliyordu. (J. Tabari, TUDEH MK PB üyesi, *WMR*, 12:1982) Bu anlayış içinde, "uluslararası" kapitalist tekellere karşı, ülkede "ulusal"ı temsil ettiğine inandığı burjuva muhalefet kesimlerini, tekeldışı burjuvaziye, küçük burjuva katmanları desteklemesi doğaldı. Aynı yaklaşım içinde "dış", "yabancı" olan kültüre karşı "iç" ve "ulusal" olanın desteklenmesi de aynı derecede doğal oluyordu. Ve böylece TUDEH dini, dinci akımları ve kadınlara taktırılan peçeyi de destekliyordu.

TUDEH Mollaları nasıl görüyordu?

Şah karşıtı hareketin güç kazandığı 1978'lere dönersek, daha o zamanlar liderliğe aday olduğu ortaya çıkan mollalar hareketi üzerine TUDEH şöyle konuşuyordu:

"... Hareket şimdi belirli bir *dinsel görünüm içinde olsa bile bunu pek de abartmak gerekmez.*" (İraj Eskandari, TUDEH MK 1. Sekreteri, *Yeni Çağ*, 11:1978) (abç)

Eskandari, Şii din çevrelerinin küçük ve orta burjuvaziden kaynaklandığını belirttiikten sonra, devamla şöyle diyor:

"Biz, şimdiki hareketin *ulusal, demokratik ve devrimci bir karakter taşıdığı* kanısındayız. Ulusal, halkçı karakterlidir, çünkü yapılan çıkışlara ve gösterilere en geniş yığınlar, herşeyden önce emekçiler, aynı zamanda, küçük burjuvazi ve *ulusal burjuvazi* katılıyorlar." (agy) (abç)

Buradan anlaşılan, işçi sınıfının da katıldığı yığınsal gösterilerin başını din adamları, mollaların çektiği ve TUDEH'in buna bırakın öncü olmayı, kötü bir artçı bile olamayan tutumuyla rıza gösterdiğidir. TUDEH işçi sınıfını mollaların hegemonyasına terketmiştir.

Devrimci örgütler, hareketin liderliğinin mollalara kaptırılmamasını, onların eskiye, ortaçağa dönüşü özlediklerini söylediklerinde, TUDEH buna şöyle cevap veriyordu:

"... herşeyden önce, Şii din adamlarının, eskiye, ortaçağa dönüşü gerçekleştirmek isteyen bir güç olarak ele alınamayacağını söylemeliyiz... Gerçek olan şu ki, dinsel hareket şimdi demokratik ve ulusal güçleri Şah'ın diktacı, ulus düşmanı ve emperyalizm yanlısı rejimine karşı *sefer-*

ber etmede önemli bir rol oynuyor. Bizim de bunu sadece övgüyle karşılamamız gerekir." (agy) (abç)

Dinci harekete övgüler düzmeye ta o zaman başlayan TUDEH, "demokratik"lik kavramının da içini boşaltmakta, din adamlarını "demokratik" güçler arasında, dolayısıyla bağlaşıklık yapılacaklar arasında saymaktadır. Dahası, işçi sınıfı ve emekçi halkta kapitalizme, düzene karşı biriken nefretin din adamları kanalına akmasına yardım etmektedir.

"...Humeyni ve benzerleri, anti-emperyalist konumda yer alarak, Şah rejiminin halk düşmanı, İslamiyet düşmanı olduğunu söylüyorlarsa, alaşağı edilmesini istiyorlarsa, biz bunu olumlu bir çıkış sayıyoruz. Bu elbette din çevresi yöneticileriyle her konuda özdeş olduğumuz anlamına gelmez. Ama gerçekçi olalım. Eğer ortada teokratik devlete dönüş söz konusu ediliyorsa, o zaman iş değişir." (agy) (abç)

TUDEH, "teokratik devlete dönüş söz konusu ediliyorsa o zaman iş değişir" diyor. Ama mollaların izlediği politikanın başka yere çıkmayacağı apaçıkken böyle söylemekle aslında çirkin bir aldatmaca yapıyordu. Nitekim daha sonra işin görüntüsünü de bir kenara attılar.

Bu oportünizm, TUDEH'i işçi sınıfına ve sosyalizme karşı görevlerini tamamen rafa kaldırarak, bütün gücüyle mollalar hareketine, Humeyni hattına açıktan destek vermeye götürdü.

Şubat 1979 devriminde TUDEH Humeyni'yi destekledi. Siyasete işçi sınıfının devrimci bir örgütü gibi katılmadığı için, ülkeyi sosyalizme götürecek bir sıçramanın, işçi sınıfı hegemonyasını kurmanın kavgasını yapmadı. Anayasa tartışmalarında, 1906 Anayasası'nı savunanları "demokratik" diyerek destekledi.

Yapılan referandumla, "İslam Cumhuriyeti"nin ilan edilmesini, devleti din temelinde örgütleyen bir anayasanın kabul edilmesini hem benimsedi, hem de bunları "devrimin önemli kazanımları" olarak niteledi. "Teokratik devlete dönüş söz konusu olursa o zaman iş değişir" sözlerini de böylece yuttu. Oysa bunlar, işçi sınıfının devrimi ilerletmesi ve kendi hegemonyasını kurmasının önünde hem maddi hem de ideolojik dev engellerdi. TUDEH, başından son ana dek "devrimin lideri imam Humeyni'nin hattı'nı destekledi. Tabii bu arada terminoloji ilginç bir şekilde ilerledi. Humeyni için önce, "Humeyni ve benzerleri" deniyordu. Bu "devrimin lideri Humeyni"ye, o da "İmam Humeyni"ye dönüştü.

TUDEH, bir yandan Humeyni çizgisini destekliyor ve "o, bizim program ve politikamızla uyumlu ilkeleri temel almıştır" diyordu, öte yandan da (hâlâ devrimci olduğunu kanıtlamak için olsa gerek) "bu ilkeleri,... analizimizin gösterdiği yoldan uygulamayı öneriyoruz" türünden çok utangaç ve üstü kapalı öneriler yapıyordu. (Ali Khavari, TUDEH MK PB üyesi, WMR, 4:1980)

Ancak bu yolun da yol olmadığı apaçıktı. Çünkü önerilen, Humeyni çizgisinde, TUDEH'in öncülüğünde ya da katılımıyla gerçekleştirilecek geniş halk cephesiydi. Bu, liberal burjuvaziyi, "sol" oportünistleri(!) karşı-devrimci Maocuları elimine etmek için gerekliydi. Geriye kalanlar, yani "köylüler, işçiler, beyaz-yakalılar,

dükkancılar, zenaatkarlar, ilerici din adamları, aydınlar (öğretmenler ve öğrenciler), ordunun alt kesimleri ve assubaylar devrimin daha da derinleştirilmesini istiyorlar"dı (agy) (abç)

Ozellikle işçilerin devrimin ilerletilmesini istedikleri doğrudur. Ancak, TUDEH'in uzlaşma, kuyruktan takip siyaseti işçileri de engelledi!

Devrimin hemen ertesinde, TUDEH'in tutumunu özetlersek:

a. TUDEH sınıfı önderliği bir kenara attığını, Humeyni çizgisine tam destek vererek gösterdi.

b. Devletin islami esaslar üzerine kurulmasını, İslami anayasayı, İslami mahkemeleri benimsedi. Hatta, İslami mahkemelere karşı çıkanları, SAVAK ve CIA ajanı olarak suçladı. (Mardom, 18.3.1980)

c. Hegemonyanın mollaların eline geçmesine karşı çıkan devrimci örgütleri emperyalizme hizmetle suçladı. Humeyni'nin devrimcileri katletmesine ses çıkarmadı.

d. Sınıfın sendikal örgütleri dağıtılırken ses çıkarmadı.

e. Kürt ulusal hareketi, devrimin coşkusu ile yükselip kendi yazgısını kendisi belirlemek istediğinde, tam oportünizme yakışan tutum aldı. Kürt hareketine, "bütünsel bir İran devleti çerçevesi içinde kültürel ve yönetsel özerklik hakkını savundu. (A. Galayig, WMR, 2:1980) Ama Humeyni İslam'da millet yoktur ümmet vardır, diyerek Kürt halkının üzerine yürüdüğünde TUDEH'in oportünist maskesi yırtıldı. "Devrimin, Kasımlı ve Komele gibi, etnik bölgelerde faaliyet gösteren yeminli düşmanları"ndan söz edilir oldu. (N. Kiyani, WMR, 11:1981)

Leninist yaklaşımdan bu denli uzak kalınca, Kürt sorunu da emperyalist kıskırtma gözlüğünden görülüyordu.

"Emperyalist ajanlar ve diğer anarşist unsurlar, anti-emperyalist devrime karşı Kürt sorununu yükselterek komplo hazırlıyorlardı..." (Tulsiram, İran'da Komünist Hareketin Tarihi, İng. basım, 1981, s.162)

f. Irak, İran'a saldırarak, hâlâ süren, yüz binlerce emekçinin telef olduğu emperyalist, haksız savaşı başlattığı zaman Irak'ın saldırısını kınadı. Ama bu savaşa tutarlı bir şekilde karşı çıkmadı. Savaşın yarattığı ortamdaki, işçi sınıfını devrimin liderliğine yükseltecek bir şekilde yararlanmadı. Üstüne üstlük, kadrolarını savaşa gönderdi. "TUDEH Partisi, bütün gücüyle bu saldırıya (Irak saldırısına — İ.S.) karşı durdu ve birçok kadrosu savaşta yaşamlarını yitirdi." (agy, s. 165.)

Sonuçta TUDEH, işçi sınıfı hegemonyasına geçiş ve sosyalizme ilerleme yolunu bilerek, oportünist tutumuyla tıkadı.

O, 1980'de hâlâ Humeyni "çizgisi"ne aşırı bir iyimserlikle bakıyor ve şu yorumu yapıyordu:

"Bizim çıkış noktamıza göre İran, görece uzun bir zaman sürecince politik ve ekonomik bağımsızlığı sağlayacak ve emekçi halkın çıkarları doğrultusunda radikal reformların yolunu açacak yenileniş hatında gelişmeyi sürdürecektir." (Ali Khavari, WMR, 4:1980) (abç)

TUDEH, Humeyni çizgisinden fark edilemeyecek kadar oportünistleşmiş bir çizgide, "anti-emperyalist, anti-diktatörlük, demokratik, halkçı ve anti-kapitalist" diye nitelediği (Kianuri, MERIP Reports, No: 86, Mart-

Nisan 1980) (abç) Humeyni'den iktidarı bir gece ansızın alıp, farketmeden sosyalizme ilerletmeyi düşünüyordu. Din üstüne düşüncelerini de bu temelde teorileştirmişti.

TUDEH'in din üstüne görüşleri

Buna göre, İran'da ortaya çıkmış iki dinsel eğilim vardır: Bunların biri gelenekçi ve tutucular, ötekisi ise yığınların devrimci etkinliği ile bağlı olanlar diye tanımlanıyordu. TUDEH'e göre bazı din adamları (bunlar ilerici oluyor — İ.S.) "halkın talihine kayıtsız kalmıyor" ve aktif savaşa giriyorlardı. Bunlar, merasim dininden değillerdi. Kapkaççılık, ezgi ve parazitliğe karşı çıkan, dinin gerçek özüne ihanet etmeyenlerdi. TUDEH'e göre din zaten Marks'ın da demiş olduğu gibi(!), ezilen yaratığın iç çekmesi, bu dünyanın 'gerçek kederine' karşı protestosuydu. TUDEH, dinin ilerici olabileceğine örnek olarak ortaçağda dinin toplumsal hareketlerin sancağı olabildiğini ileri sürüyor ve şöyle diyordu:

"Kurtuluş hareketlerinin, en yakın dönemi de içeren deneyimi gösteriyor ki, dinin yığınlarda kabul gören ana ideoloji olduğu ülkelerde, toplumsal kurtuluş ve ulusal kurtuluş savaşını dinsel biçim altında ve dinsel belgelerle meydana gelebilir." (İ. Tabari, TUDEH MK PB üyesi, WMR, 12:1982) (abç)

TUDEH, dinin gerçek özü, "günün vahim sorunlarıyla bağının kopmaması"dır diyordu. Dini, bazı durumlarda "devrimci güçlerin ideolojisi" olarak görüyor ve "bazı İslam ülkelerinin yöneticilerini, "dini emperyalizmin ve yerel sömürücülerin konumlarını sağlamlaştıran bir araç haline dönüştürmek"le suçluyordu.

Bu oportünist çizgiye göre İran devrimi, ideolojisi İslamiyet olan derin anti-emperyalist bir devrimdir. Ama TUDEH oportünist doğası gereği dinci harekete yine de "ayrılmış" yanaşiyor, "devrimci İslam" çizgisini, "geleneksel İslam"dan ayırıyor, dinci harekette şu kesim ve kanatların varlığını saptıyordu(!):

"a. İslami düşünceleri örtü gibi kullanan karşı-devrimci güçler..."

"b. Dinci dogmatikler ki bunlar kapitalizm savunuyorlar. Bunlar küçük kent ve kırsal burjuvazisini de etkiliyorlar.

"c. Ekonomik sorunlar çerçevesinde halkın ihtiyaçlarını ve ilerleme ihtiyacını karşılamaya yönelik fikirleri destekleyen devrimci Müslümanlar.

"d. İlerici ekonomik tutum almakla kalmayıp, politik tekelciliği ve sekterliği de reddeden devrimci Müslümanlar... Bunlar, bütün gerçekten devrimci güçlerin — Müslümanların ve bilimsel sosyalizm yaklaşımını benimseyenler dahil diğer ilerici politik gurupların — birliği olmaksızın, İran devriminin emperyalizme ve karşı-devrime karşı konumunu güçlendirip ilerleyemeyeceğine inanıyorlar." (agy) (abç)

TUDEH, Arjantin Komünist Partisi'nin orduya ayrılmış yanaşmasına çok benzeyen bir "sektörel" yaklaşımla dini hareketi değerlendirdikten sonra elbette tavrını birliği olmayan devrimci Müslümanlardan yana alıyor ve konumunu şöyle koyuyordu:

"TUDEH bu harekette bütün olumlu eğilimleri liderleriyle birlikte destekliyor, görüşlerini yapıcı ve dostça eleştirir

biçiminde samimiyetle ifade ediyor... mümkün olan her yerde, hangi biçim altında kendisini gösterirse gösterebilir, halkın arzularına sadakatini kanıtlıyor." (agy)

Ama artık saatin rakkası, Humeyni'yle birlikte "şeytan taşlamaya" gidenlerin vaktinin yettiğini de söylüyordu. Önce liberal burjuvazinin Batıcı liderlerinden, sonra sırasıyla Kürt ulusal hareketinden, Halkın Fedaileri gibi devrimci örgütlerden en son olarak da Halkın Mücahitleri denilen dinci guruptan kurtulan Humeyni ve Mollalar Hareketi, 1982 sonlarına doğru, sırtlarındaki TUDEH küfesinden de kurtulma yolunu seçti. 1983 başlarına uzanan bir terör dalgasıyla TUDEH'in liderleri, binlerce TUDEH üye ve sempatazını tutuklandı, zindanlara atıldı. Kianuri ve Tabari dahil, TUDEH liderleri, televizyonda görüşlerini inkara mecbur edildi. Oportünistlikleri bile onları kurtarmadı. Olumlu oy kullandıkları "İslam" cumhuriyeti onları "İslami" anayasasını verdiği yetkilerle, "İslami" mahkemelerde, tam bir "ortaçağ" ortamında "münafıklık", "gavurluk" suçlamalarıyla yargıladı ve yok etti.

TUDEH'in yurt dışında kalan yöneticileri, daha sonra "İslam Cumhuriyeti"nin yıkılması için çağrı yaptılar. Yeni devletin bir sınıf devleti olduğu, gerici karakter taşıdığı, din adamları arasında yalnızca iki kanat bulunduğu (kapitalistler ve bağınazlar), Irak'a karşı "lüzumsuz", bölücü ve beyhude bir savaş yürütüldüğü, Kürt halkına ve devrimci örgütlere "kötülük" yapıldığı, İslamiyette "bir ortaçağ barbarlığı" yattığı vb. düşünceler, yine çarpık çurpuk da olsa o zaman akıllarına geldi. (CODIR, New Iran, Şubat 1984)

Bir zamanlar kendi örgütlerinin mührüne cami resmi yaptıran TUDEH, "azrail" in(!) darbesini yedikten sonra halkın yaşam koşulları, işçilerin gerçek ücretleri, sendikal haklar, haksız bir savaş, devrimci örgütler gibi sorunları kendine konu edinmeye başladı.

Oportünizmin asıl zararı, İran işçi sınıfına ve devrime oldu. Sınıfın yeniden yükselmesi kaçınılmaz olan devrimci hareketi, TUDEH oportünizmi ile bir devrim trenini kaçırdı ve çok kayıp verdi.

Sonuç

Bu yazıda, menşevik resmi TKP'nin, "yeni" düşünce tarzı, Marksizmin "yaratıcı" şekilde Türkiye koşullarına uygulanması olarak devrimci harekete ve işçi sınıfına yutturmaya çalıştığı "ulusal tezler" in hiç de yeni olmadığını uluslararası komünist hareketten bazı örneklerle göstermeye çalıştık.

Resmilerin "ulusal" tezleri, uluslararası komünist harekette her geçen yıl biraz daha egemen olan oportünizmin, yıllardır "yaratıcı" biçimde hayata geçirmeye çalıştığı eski görüşleridir. Hayatın reddettiği görüşlerdir.

Resmiler bu yıllanmış hatta asırlık oportünist görüşleri, Türkiye'de her geçen gün güçlenen devrim hareketini boğabilmek amacıyla, devrimi engellemeye burjuvaziye yardım etmek için, işçi sınıfının bilincini bulandırmak üzere ileri sürüyorlar.

Ama bu manevra sökmeyecektir. Komünizmin görüşleri, canlı, yaratıcı Marksizm silahıyla kuşanmış olan TKP — İşçinin Sesi'yle işçi sınıfına ulaşacaktır.